

فقیه محققى كه بیش از ۲۰۰ اثر علمى تألیف نمود

رهنمودهای اخلاقی شیخ الفقهاء

ناخرسندی ایشان خواهد شد. امیدوارم خداوند به همه شما توفیق دهد، در این مقاصد خوبی که دارید، موفق شوید.

این خیلی مهم است که ما در تحصیلات توقف نداشته باشیم و توقف در یک جا را درست ندانیم. اینکه درس بخوانیم تا به عنوان لیسانس یا دکترا برسیم و بعد مطالعات مان متوقف شود و تحقیقات مان را کد بماند، صحیح نیست. ما باید در رشته‌ای که هستیم، تا آخر، تحقیق را از دست ندهیم و کاری کنیم که در آن رشته یک نوآوری و ابتکاری داشته باشیم و مشکلی را در آنجا حل کنیم.

شما شیعه امام زمان علیه السلام هستید و ایشان اعتلای جامعه شیعه و عزت جامعه اسلامی را می‌خواهند. هرکسی در این راه‌ها بیشتر قدم بردارد و موجب رشد و شکوفایی علوم و معارف شود (چه معارف حقیقیه‌ای که هست و چه همین معارف متداوله‌ای که به یک معنا صنایع است) اسباب خرسندی آقا ولی عصر علیه السلام را فراهم کرده است.

.....

• پی‌نوشت‌ها

۱. «من ترک الصلوة متعمداً فقد کفر»؛ بحارالانوار، ج ۳۰، ص ۶۷۳؛
۲. سوره عنکبوت، آیه ۴۵؛
۳. بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۷۷؛
۴. در روایت آمده است: «العاقبة إذا دامت جهلت؛ وإذا فقدت عرف» غرالحکم، ۴۸۳؛
۵. مجموعه ورام، ج ۲، ص ۱۲۳.

اینکه پیر شوی، غنیمت بدان و از آن حداکثر استفاده را ببر.

همه نعمت‌های الهی این چنین است که تا در اختیار انسان است، ما قدرش را آن‌طور که باید نمی‌دانیم و ملتفت نمی‌شویم. الان ما محفوف به نعمت‌های خداوند هستیم؛ ولی متوجه آن نعمت‌ها نیستیم. وقتی آن نعمت از انسان گرفته می‌شود، متوجه می‌شود که عجب نعمتی و رحمتی بود که از دست رفت:

«النعمة مجهولة مادامت محصورة؛ فاذا فقدت عرف»^۱.

راجع به جوان در روایت دیگری هست که: «خَيْرُ أُمَّتِي مَنْ هَدَمَ شَبَابَهُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ وَظَلَمَ نَفْسَهُ عَنْ لَذَاتِ الدُّنْيَا وَتَوَلَّى بِالْآخِرَةِ؛ إِنَّ جَزَاءَهُ عَلَى اللَّهِ أَعْلَى مَرَاتِبِ الْجَنَّةِ»^۲؛ بهترین امت من، جوانی است که جوانیش را در اطاعت خدا صرف کند، خودش را در جوانی بسازد، عبادت خدا را انجام دهد، اگر محصل است درس بخواند، یاد خدا را فراموش نکند و عاشق آخرت باشد و از لذات دنیا جدائی اختیار کند. بالاترین مراتب بهشت، پاداشی است که این جوان از خداوند متعال خواهد گرفت.

• دانشجو و دانشگاه

دانشجویان، فرزندان ولی عصر علیه السلام هستند؛ هرچه کمال، رشد و فضیلت و معرفت‌شان بیشتر باشد، حضرت بیشتر خوشحال می‌شوند.

اما اگر این‌طور نباشد و عقب بمانند و درس نخوانند یا به همان مطالب ظاهری و مادی اکتفا کنند، موجب

شخصیت ارزشمند مرحوم آیت‌الله‌العظمی حاج شیخ لطف‌الله صافی گلپایگانی رحمه الله همواره به‌عنوان پدر دلسوز امت، نگران و خیرخواه ملتی بود که با تمام وجود به آنان عشق می‌ورزید. او که دغدغه‌اش جامعه امن امام زمانی بود، همگان را، در هر قشری، به کمال و تعالی آن راه دعوت می‌کرد و هرکس را به فراخور شخصیت و تفکرش نصیحت می‌نمود. شخصیت گران‌سنگی که همواره درد مردم داشت؛ جز به پیشرفت جامعه اسلامی نمی‌اندیشید و در این وادی دغدغه‌ای جز عاقبت‌بخیری ایاتم آل محمد علیهم السلام نداشت.

از این‌رو شایسته است، سیری در برخی از بیانات ارزشمند و نکات ناب کلام آن مرجع مردمی و آن ملجأ و دلسوز امت داشته باشیم تا بتوانیم، کلید قفل‌های بسته روزگار خود را در دوران غیبت موعود امم علیهم السلام دریابیم.

• نماز یا ارتباط عبد و معبود

نماز ارتباط بنده با خداوند متعال است و انسان را به حضور و درگاه خداوند متعال می‌برد؛ کسی که نماز نخواند، گویا با خدا قطع رابطه کرده است.

در مورد عقاب کسانی که نماز را بدون عذر ترک کنند یا در امر نماز مسامحه کنند، احکام آن را یاد نگیرند، آن‌قدر تأکید شده که حتی در حد کفر است.^۱

مردم را به نماز دعوت کنید، احکام نماز و قرائت صحیح و تجوید آن را یاد بدهید.

دستورات و برنامه‌های نماز سازنده است و انسان را به درگاه خداوند متعال نزدیک می‌کند و باعث ترقی می‌شود. اینها بزرگترین خدمت به جامعه است و مردم را اهل نماز می‌کند و در این‌صورت همان‌طور که در قرآن آمده است: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾^۲.

نماز در دور شدن انسان از منکرات و معاصی مؤثر است و در انسان، حالت تعهد ایجاد می‌کند؛ خود نماز تعهد است همین که وقت نماز می‌رسد، انسان متعهد می‌شود که به درگاه خداوند برود، تعهد بزرگ معنوی، دینی و اسلامی است؛ در این‌صورت، انسان دیگر برنامه‌های مذهب را هم رعایت می‌کند.

• سخنی با جوانان

در توصیه‌ها و سفارش‌هایی که حضرت رسول صلی الله علیه و آله به اباذر می‌فرمایند، آمده است: «إِغْنِمْ خَسْأً قَبْلَ خَمْسٍ؛ شَبَابِكَ قَبْلَ هَرَمِكَ...»^۳؛ یعنی پنج چیز را پیش از پنج چیز غنیمت بدان؛ یکی جوانی است.

نعمت جوانی، نعمت بسیار بزرگ و ارزنده‌ای است که تا انسان آن را از دست ندهد، نمی‌فهمد چه نعمتی بوده و از دست رفته است و لذا می‌فرماید: جوانی را پیش از

تبریک و توصیه آیت‌الله‌العظمی صافی قزوینی برای نوجوانان به سن تکلیف رسیده

اشتغال به مناهای و ملاهی ضایع نسازید.

• توصیه به جهاد با نفس

در جهاد با نفس و هوای نفسانی که جهاد اکبر است، کوتاهی نکنید و سعی کنید، بر غرایز خود مسلط باشید.

چنان باشید و چنان بروید که در آینده، از یاد گذشته شاد و خوشحال شوید و سوابق خوب زندگی، همیشه موجب اطمینان و آرامش قلب شما باشد.

• تکلیف، شروع خودسازی

عزیزان من! تکلیف؛ یعنی این گوی و این میدان؛ این شما و این همه فرصت‌های سعادت‌بخش؛ این نیروها و استعدادهای خداوندی. تکلیف؛ یعنی ورود به دوره سازندگی، خودسازی، مسئولیت و ورود در امتحانات الهی و سرآغاز آمادگی برای سیر راه تکامل و تعالی، تکلیف؛ یعنی زندگی آگاهانه و خردپسند.

شما خود را برای این زندگی آماده سازید و خود را به هیچ چیز و به هیچ‌کس و به هیچ قیمت، جز به خدا و به ثواب خدا نفروشید: «إِنَّهُ لَيْسَ لِأَنْفُسِكُمْ ثَمَرٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِيعُوهَا إِلَّا بِهَا»^۱.

امیرالمؤمنین علیه السلام می‌فرماید: برای نفس شما قیمتی جز بهشت نیست؛ جانتان و خودتان را غیر از بهشت، به چیز دیگری نفروشید.

• تلاش در خدمت به جامعه

تلاش کنید در هر رشته و شغلی که انتخاب می‌کنید، برای جامعه عضوی مفید و امین باشید؛ چنان بدانید که همه به سعی و تحصیل و تلاش شما نیازمندند؛ باید به‌سهم خودتان این نیازمندی‌ها را برطرف نمایید.

• به سوی کمال انسانی

فرزندان عزیز و نوجوانان گرامی که به سن بلوغ و شرف صلاحیت توجه تکالیف الهی و خطابات قرآنی نایل شده‌اید!

حقیر به شما درک این شایستگی را تبریک می‌گویم.

توجه داشته باشید، از این تاریخ، شما به عضویت در جامعه اسلامی پذیرفته شده‌اید که روی اخلاق شما و گفتار شما و نیز کار شما حساب می‌شود و خداوند به شما نشان و اعتبار عطا فرموده است که در همه آیات ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ به‌عنوان طرف خطاب و سخن او قرار می‌گیرید و در جامعه نیز، شما به‌همان اعتبار مهمی که شرع مقدس ارزش و اعتبار داده، ارزش دارید.

کار و سخن شما که تا پیش از این اعتبار شرعی و قانونی نداشت، اکنون اعتبار شرعی می‌یابد؛ تا امروز، دیگران درباره شما تصمیم می‌گرفتند و صاحب اختیار شما بودند؛ ولی از امروز، دیگر صاحب اختیار، خودتان می‌شوید؛ از امروز محکوم به حکم کسی نیستید؛ جز به حکم خدا و پیامبر و ائمه معصومین علیهم السلام.

• بازسازی عقیدتی

عقاید خود را به توحید، نبوت، امامت، معاد و به کتاب‌ها و پیمبران گذشته و ملانکه، با دلایل هرچند مختصر و در عین حال قوی و محکم، در ذهن خود حاضر و سعی کنید که به‌حول و قوه الهی، برای خداوند متعال بنده‌ای صالح و برای پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پیروی راستین و برای ائمه طاهرین علیهم السلام به‌خصوص صاحب‌الامر و ولی‌عصر، حضرت مهدی، حجة‌بن‌الحسن علیه السلام شیعه مخلص و سربازی حقیقی، برای اسلام و قرآن پاسداری امین و برای همه مؤمنین و مؤمنات، برادر یا خواهری غم‌خوار و مهربان باشید.

• توصیه به حفظ حقوق مردم

حقوق همگان مخصوصاً حق پدر و مادر و اساتید و علما را رعایت کنید و کوتاه سخن آنکه خود را به اخلاق کریمه اسلامی آراسته سازید و در نیکی به خلق و قضای حوایج مردم اهتمام نمایید.

• بلندنظری در کسب علم و معرفت

در علم و عمل و کسب معرفت و دانش، هرچه پیش می‌روید و به هر مقام و درجه‌ای که می‌رسید، در آن درجه متوقف نشوید و به کمال بیشتر و مقامات بالاتر نظر داشته باشید؛ از نعمت‌ها و امکاناتی که برای ترقی دارید، حداکثر استفاده را بنمایید.

• غنیمت شمردن عمر

از امروز، قدر و ارزش عمر و فرصت‌ها و حتی دقایق زندگی را بدانید. مبدا بیپهوده تلف شود! هریک از شما، چنان بدانید که باید وجود شخص شما و باز هم شخص شما برای اسلام و برای امت اسلام، افتخارآفرین و موجب عزت و عظمت گردد.

اوقات خود را به بطالت، سستی، غفلت و خدای نخواسته